Revitalizace u Nedakonic zvýší protipovodňovou i ekologickou funkci vodního toku

19.9.2023 - | Povodí Moravy

Povodí Moravy dokončilo revitalizaci vodohospodářského uzlu v Nedakonicích.

Cílem prací bylo zabránit zanášení koryta Dlouhé řeky splaveninami, zlepšit morfologii vodního toku, zvýšit retenční a protipovodňovou funkci vodního toku a umožnit migraci ryb. V rámci revitalizace vznikly mokřady a tůně.

Kvůli velkému množství splavenin docházelo dříve na Dlouhé řece pod Nedakonicemi k neúměrně rychlému zanášení koryta, což bránilo průtoku vody z Dlouhé řeky do Morávky. Snížený průtočný profil zvyšoval riziko povodní v Nedakonicích v době vysokých průtoků. V období sucha se zase Morávka potýkala s vysycháním koryta. *„Cílem revitalizace bylo řešení zanášení koryta Dlouhé řeky, obnova zavodnění Morávky a zajištění migrační prostupnosti jezu Nedakonice. Revitalizace umožnila rozdělit průtoky v Dlouhé řece tak, že převážná část průtoku je nově vedena odlehčením do řeky Moravy a nedochází proto k zanášení Dlouhé řeky a Morávky. V dříve zanášeném úseku Dlouhé řeky jsme vytvořili meandrující kynetu a lokalitu obohatili o mokřadní plochy a vodní tůně. Při běžném nebo nižším průtoku nyní dochází k prodloužení doby průtoku korytem a je tak zvýšena retenční a samočistící schopnost toku s návazností na podporu jeho ekologických funkcí. Současně s tím jsme postavili u jezu v Nedakonicích rybí přechod, díky kterému mohou ryby migrovat proti proudu,“* popisuje generální ředitel Povodí Moravy, s. p. Václav Gargulák.

Kromě trvalého zvodnění více než sedmi kilometrů současného vysychajícího koryta se Morávka prodloužila o 200 metrů, které ji propojily s nadjezím jezu Nedakonice. Po většinu roku tak bude Morávka napájena vodou z Moravy. Pouze v zimním období, kdy krátkodobě nebude v Moravě dostatečná výška hladiny, se obnoví zásobovaní Morávky vodou z Dlouhé řeky. Mezi tímto novým korytem a starým ramenem Moravy, které místní znají jako Oblůčí, Povodí Moravy vytvořilo mokřadní plochu o výměře 5 330 m^2. Ta je tvořena mělkými tůněmi a dvěma ostrůvky, na které byly vysazeny stromy a keře. *„Vodní hladina v tůních odpovídá hladině podzemní vody a předpokládáme, že se postupně bude blížit úrovní plavební hladiny v nadjezí jezu Nedakonice. Hloubka vody v tůních se většinou pohybuje mezi 20 a 60 centimetry, na jaře se ale muže dočasně výrazně zvýšit, stejně jako není na závadu, když tůně krátkodobě vyschnou,“* vysvětluje Gargulák.

Pro zajištění migrační prostupnosti jezu Nedakonice postavili vodohospodáři rybí přechod, jehož prostřednictvím se dostanou ryby do vyčištěného náhonu Morávky a pak dále do nadjezí jezu Nedakonice. Rybí přechod je dlouhý 41 metrů a široký 3 metry, byl navržen jako obtokové otevřené koryto s příčnými obtékanými kamennými přehrážkami a výškou hladiny v korytě rybochodu 50 až 60 cm.

Revitalizace vodohospodářského uzlu v Nedakonicích má kromě ekologického přínosu také velmi významný přínos ve zlepšení protipovodňové ochrany Nedakonic. Postupným zanášením koryta Dlouhé řeky splaveninami dříve docházelo dlouhodobě k omezování průtoku vody v dolní části jejího toku. To se projevovalo především při povodňových průtocích, kdy díky špatnému odtoku vody docházelo k rychlému nastoupání hladiny a ohrožení obecního a soukromého majetku. Tyto situace se opakovaly pravidelně po prudkých deštích v oblasti Chřibů. Nové stavebně-technické řešení a úprava koryta s přímým napojením na řeku Moravu povodňové ohrožení obce snižuje.

Revitalizační úpravy odstartovaly v červnu 2021, stavební práce *vyšly na 82,5 mil. Kč.* Projekt byl financován z *Operačního programu Životního prostředí.*

V současnosti Povodí Moravy realizuje řadu revitalizačních opatření. Tato opatření vedou ke zlepšení kondice krajiny a posílení její funkce zadržet vodu. *„Řekám vracíme původní charakter, realizujeme přírodě blízká opatření a revitalizujeme řeky v povodí Moravy v místech, kde jsou taková řešení možná. Je ale důležité mít na paměti, že v osídlených oblastech není možné dělat stejná opatření jako v krajině. Podobné přírodě blízké úpravy jsou součástí komplexu opatření a musí být prováděny v souladu s opatřeními pro posílení vodních zdrojů. Bez nich postrádají smysl, neboť nenahrazují vodní zdroje*," doplňuje Gargulák. Mezi aktuálně nejvýznamnější projekty Povodí Moravy patří například dokončená revitalizace Bečvy u Černotína, Skaličky a Ústí, renaturace Moravy u Štěpánova, napojení odstavených ramen Dyje, revitalizace Baštýnského potoka u Novosedel, revitalizace Knínického potoka u Veverských Knínic, revitalizace Trkmanky u Velkých Pavlovic a probíhající revitalizace Kyjovky u Moravské Nové Vsi.

https://www.pmo.cz/cz/media/tiskove-zpravy/revitalizace-u-nedakonic-zvysi-protipovodnovou-i-ekologickou-funkci-vodniho-toku